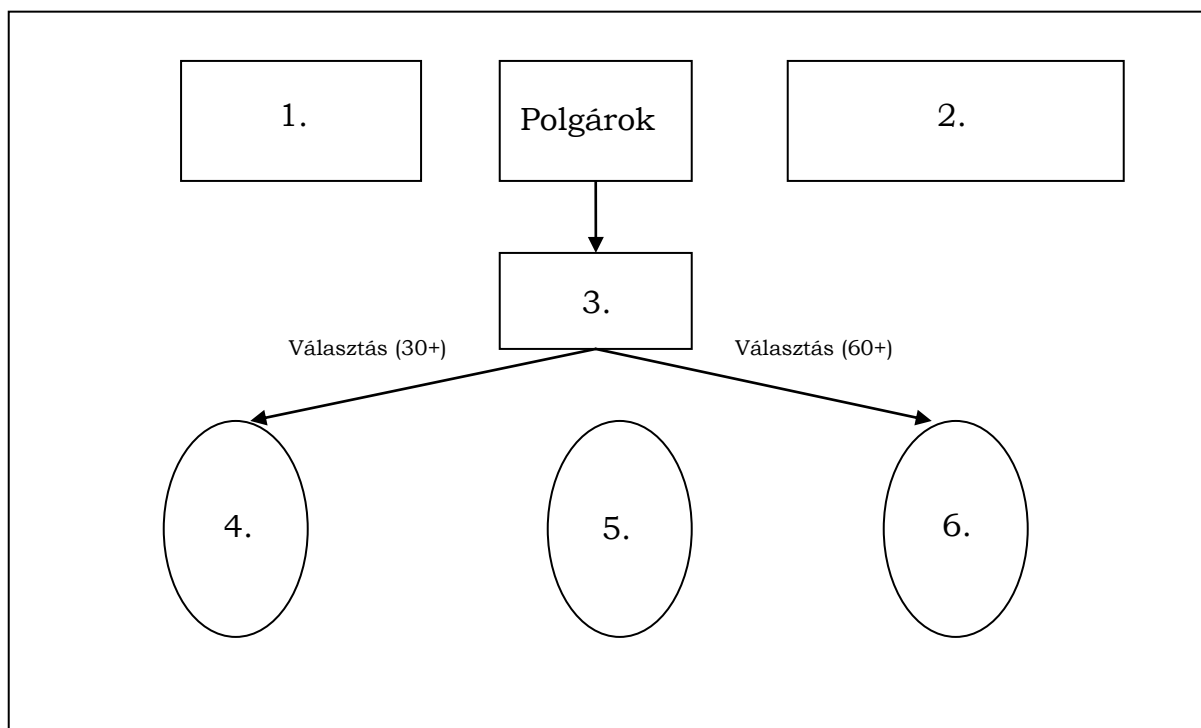

1. A következő feladat a spártai társadalomra vonatkozik. Egészítsd ki az ábrát a megadott definíciók segítségével, majd add meg a definiált fogalmakat! (6 pont, elemenként 0,5 pont)

- A. A népgyűlés által 1 évre választott felügyelő. 5-en vannak, feladatuk elsősorban a királyok és geruszia ellenőrzése.
- B. A spártai népgyűlés. Törvények jóváhagyása a feladata.
- C. Leigázott akhájok. A teljes jogú spártaiak földjét ők művelték, a spártai állam tulajdonában lévő rabszolgák.
- D. Háborúban hadvezér, békében a vallási élet vezetője. ketten vannak
- E. Főként ipari tevékenységgel és kereskedelemmel foglalkozó, személyükben szabad, de politikai jogokkal nem rendelkező, katonáskodásra kötelezett személyek.
- F. Vének tanácsa. A népgyűlés által kiválasztott 28 fős testület. Javaslatokat terjesztett a népgyűlés elé, és bíraskodó feladatokban is részt vett a testület.

Sorszám	Definíció betűjele	Fogalom	Pontszám
1. v 2.	e)	perioikosz	
1. v 2.	c)	helóta	
3.	b)	apella	
4.	a)	ephorosz	
5.	d)	király	
6.	f)	geruszia	

(Elemenként 0,5 pont)

6 pont

2. A következő feladat a középkori kultúrához kapcsolódik. (7 pont)

a) Döntsd el az alábbi állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak!

(Elemenként 0,5 pont)

1. A gótikus szobrászatot elsősorban templomok ékesítésére használták.
2. A reneszánsz építészet kiemelkedő építészeti darabja a reims-i székesegyház.
3. A gótikus és a reneszánsz stílus egy időben volt jelen.
4. Az 1050-es években a román stílusjegyében építettek templomokat.

Állítás sorszáma	Igaz	Hamis
1.	x	
2.		x
3.	x	
4.	x	

2 pont

b) Sorold be a megfelelő helyre az alábbi jellemzőket:

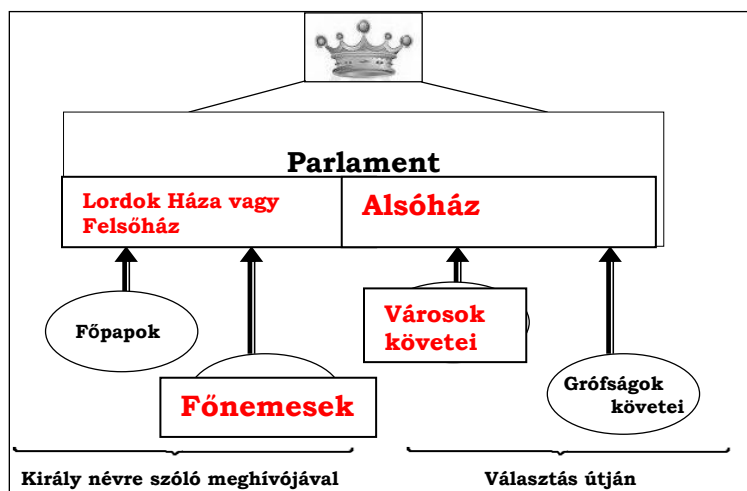
Szent Péter-bazilika, freskók, lőrés szerű ablakok, vaskos falak, párizsi Notre-Dame, stukkó, Cluny apátság, perspektivikus ábrázolás, csúcsíves boltozat, naturális emberábrázolás **(Elemenként 0,5 pont)**

román	gótikus	reneszánsz
lőrés szerű ablakok	freskók	Szent Péter-bazilika
vaskos falak	párizsi Notre-Dame	stukkó
Cluny apátság	csúcsíves boltozat	perspektivikus ábrázolás
		naturális emberábrázolás

5 pont

3. A feladat az angol és a francia rendiséggel kapcsolatos. Egészítsd ki az ábrákat a hiányzó fogalmakkal, majd válaszolj a kérdésekre! (7 pont)

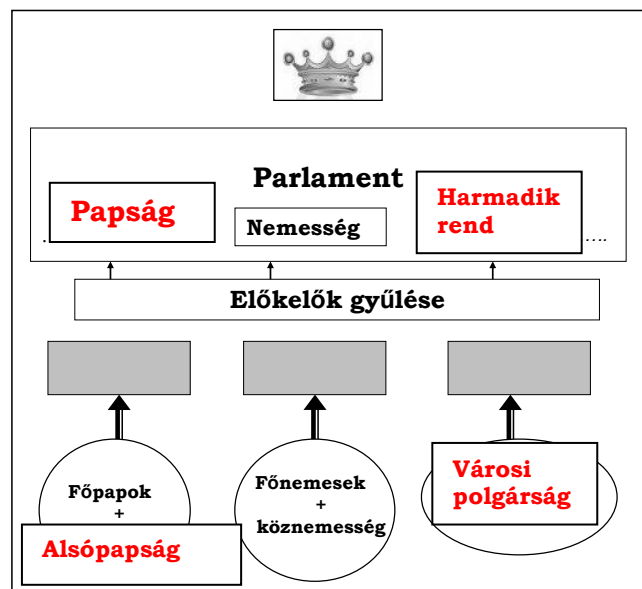
Angol rendi gyűlés

4 pont

0,5 pont jó válaszonként

Francia rendi gyűlés

a. Mondj 2 különbséget az angol és a francia parlament működése között!

A francia parlament egykamarás, míg az angol kétkamarás. Az angol parlament folyamatosan ülésezik, míg a francia parlament alkalmanként. Az angol parlamentben van demokratikus elem (az alsóház tagjait választják) míg a franciában nincs. Angliában nincs tartományi gyűlés, míg a franciáknál van. (Elemenként 1 pont)

2 pont

b. Mi a rendi monarchia?

Az az államforma, ahol a király és a rendi gyűléseken résztvevő rendek együtt gyakorolják a hatalmat. (Minden hasonló értelmű helyes válasz elfogadható.)

1 pont

4. Saját ismereteid alapján egészítsd ki a Mátyás gazdaságát leíró szöveget! (5pont)

A **XV.** század folyamán a magyar gazdaság a pusztuló Délvidéket leszámítva lassú ütemben fejlődött. Mátyás bevételeinek ugrásszerű növekedését a **jobbágyság** -ra/-re nehezedő adóterhek emelése eredményezte. Mátyás jövedelmei növelése érdekében a kapuadót a kincstár adójára **füstpénz** -ra/re változtatta. Ezzel nem kevesebbet ért el, minthogy megszüntette az elődei által adományozott mentességeket, ráadásul kisebb egységekre szedték be az említett adót, így az adómennyiség növekedett. Hasonló okokból a harmincadvámot átkeresztelték **koronavám**-ra/re.

Az uralkodó legjelentősebb bevételét azonban a **rendkívüli hadiadó** jelentette, ami portánként 1 forintot tett ki, s évente akár kétszer is beszedhették. Mátyás jövedelme így 500 000, kétszeres beszedése esetén akár 750 000 arany is lehetett. Ezt kiegészítették még a nemzetközi segélypénzek a **pápaság vagy Velence** -től/től (100 000 arany). Anyja, **Szilágyi Erzsébet** halála után a Hunyadi birtokok bevételei is őt illették. S bár a történetírás vitatkozik a bevételek mértékét illetően, az bizonyos, hogy Mátyás előtt és után jellemző királyi bevételeknél jóval magasabbak voltak. Mátyás bevételeit a **kincstartón** keresztül ellenőrizte. Mátyás jövedelmei nemcsak a magyar királyok bevételeihez képest, de – figyelembe véve az ország gazdasági fejlettségét – a nyugati uralkodókéhoz képest is tekintélyesek voltak. Az oszmánok 1 800 000 (1475-ben) aranyához képest azonban még ez is **kevés** volt. Nem látszanak kiugrónak a bevételek a magas kiadásokhoz képest sem, hiszen az országnak a korabeli Európában egyedüli módon évi 200 000 aranyat felemésztő, kettős **végvár**vonalat kellett fenntartania. (Elemenként 0,5 pont)

5. A források és saját tudásod segítségével válaszolj az alábbi, Bocskai szabadságharcra kapcsolatos kérdésekre! (6 pont)

„Valameddig az magyar korona ott fenn, nálunknál erősebb nemzetségnél, az németnél léssen, és a magyar királyság is a németeken forog, mindenkor szükséges és hasznos egy magyar fejedelmet Erdélyben fenntartani, az nekik is oltalmukra, javukra leszen. De ha a [...] korona Magyarországon magyar kézhez kelne, egy koronás király alá,

úgy az erdélyieket is intjük, nem hogy attól elszakadnának, de sőt segéljük tehetségük szerint.”
/ Bocskai végrendelete/

a) Kiket nyert meg ügye mellé Bocskai István és kik voltak ők pontosan?

A hajdúkat (1 pont), akik fegyverforgatásban jártas marhapásztorok voltak (1 pont). (Minden hasonló értelmű helyes válasz elfogadható.)

2 pont	
--------	--

b) Mikor és hol megkötött békével zárult le a Bocskai féle felkelés?

1606. (0,5 pont) - bécsi béke (0,5 pont)

1 pont	
--------	--

c) A széttagolt Magyarország hány részét említi a forrás?

Kettőt: Erdélyt (0,5 pont) és a Királyi Magyarországot (0,5 pont)

1 pont	
--------	--

d) Melyik állam fenntartását támogatja Bocskai a végrendeletében és miért?

Erdélyét, mert amíg nincs magyar kézen a korona, legyen egy állam amely képviselni tudja a magyar érdekeket.

2 pont	
--------	--

6. Olvasd el a következő idézetet és válaszolj a kérdésekre! (6 pont)

„I. Minden ember szabadnak és jogokban egyenlőnek születik és marad; a társadalmi különbségek csakis a közösség szempontjából való hasznosságon alapulnak.

III. Minden szuverenitás elve természeténél fogva a nemzetben lakozik; sem testület, sem egyén nem gyakorolhat hatalmat, ha [az] nem határozottan tőle ered.

IX. Mindaddig, amíg bűnössé nem nyilvánítják, minden ember ártatlannak vélelmezendő. Ha tehát letartóztatása mégis elkerülhetetlenné válik, a törvénynek szigorúan meg kell torolnia minden olyan keményebb rendszabályt, amelyet a szökés megakadályozásának szükségessége nem indokol.

XI. A gondolatok és vélemények szabad közlése az embernek egyik legértékesebb joga; ennél fogva minden polgár szabadon szólhat, írhat s nyomtathat ki bármit, felelősséggel tartozván viszont e szabadsággal való visszaélésért a törvény által meghatározott esetekben.

XVII. Tulajdonától – lévén a tulajdonjog szent és sérthetetlen – senki meg nem fosztható, legfeljebb csakis oly esetekben, amikor ezt a közösség érdekében fakadó nyilvánvaló és törvényes úton megállapított szükségesség követeli meg – ám ekkor is csak igazságos és előzetes kártalanítás fejében.”

/ Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata /

a) Mikor (év) és hol (ország) adták ki a forrásként megadott dokumentumot?

1789. (0,5 pont), Franciaország (0,5 pont)

1 pont	
--------	--

b) Az alábbi személyek közül ki **NEM** vett részt a Nyilatkozat összeállításában?

A) La Fayette

B) Napóleon

C) Thomas Jefferson

1 pont

c) Mit fogalmaz meg a **III.** pont, és kinek a nevéhez köthető a gondolat?

Népfelség / népszuverenitás elvét (0,5 pont), Rousseau nevéhez köthető (0,5 pont)

1 pont

d) Döntsd el az alábbi állításokról, hogy a forrás értelmében igazak vagy hamisak!

(Elemenként 1 pont)

Állítás	Igaz	Hamis
A szabad véleménynyilvánításnak nem lehet semmilyen jogi következménye.		x
A magántulajdon kisajátítható kártalanítás nélkül is, de csak a közösség érdekében.		x
Létezhetnek társadalmi különbségek az egyének között.	x	

3 pont

7. A következő feladat az amerikai polgárháborúra vonatkozik. Írd be az egymással szemben álló meghatározásokat, neveket a megfelelő oldalakon!

(7 pont)

Amerikai Konföderációs Államok, Abraham Lincoln, jelentős export, Jefferson Davis, abolicionista mozgalom, fejlett ipar, William T. Sherman, Unió, nem akarják felszabadítani a rabszolgákat, Ulysess Grant, képzett tisztikar, Robert Lee, Richmond, Washington

Észak	Dél
Abraham Lincoln	Amerikai Konföderációs Államok
abolicionista mozgalom	jelentős export
fejlett ipar	Jefferson Davis
William T. Sherman	nem akarják felszabadítani a rabszolgákat
Unió	képzett tisztikar
Ulysess Grant	Robert Lee
Washington	Richmond

(Elemenként 0,5 pont)